

Prof. dr hab. Mirosław Kłusek
Uniwersytet Łódzki
Wydział Ekonomiczno – Socjologiczny
Katedra Historii Ekonomii

Ocena

dorobku naukowego doktora Konrada Meusa w postępowaniu habilitacyjnym w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia

Doktor Konrad Meus studia historyczne ukończył w 2005 r., broniąc na Wydziale Humanistycznym Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie pracę magisterską pt. *Kultura, oświata i sport w Wadowicach w latach 1918-1939*, której promotorem był prof. dr hab. Jerzy Gołębiowski. Następnie w 2007 r. uzyskał dyplom ukończenia studiów podyplomowych na Wydziale Pedagogicznym Akademii Pedagogicznej im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, kierunek: pedagogika opiekuńczo-wychowawcza. Temat pracy dyplomowej: *Przestępczość i demoralizacja nieletnich w Wadowicach w latach 2004–2005, a działalność profilaktyczna Komendy Powiatowej Policji*, promotorka: dr Anna Panek. Stopień naukowy doktora nauk humanistycznych w zakresie historii otrzymał w 2012 r. na Wydziale Humanistycznym Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie na podstawie rozprawy doktorskiej pt. *Wadowice 1772-1918. Studium społeczno-gospodarcze*, promotorem był prof. dr hab. Kazimierz Karolczak, natomiast recenzentami byli prof. dr hab. Jadwiga Hoff i prof. dr hab. Tomasz Gąsowski. Dysertacja ta została wydana drukiem jako pierwszy tom serii „Studia Galicyjskie” pt. *Wadowice 1772-1914. Studium przypadku miasta galicyjskiego*, Wydawnictwo Księgarnia Akademicka, Kraków 2013, ss. 572,

Pracę zawodową rozpoczął w Zespole Szkół im. ks. Józefa Tischnera w Wadowicach na stanowisku nauczyciela historii w klasach licealnych, technikum oraz klasach zawodowych. Następnie był zatrudniony: od 1 października 2010 – 31 września 2012 na stanowisku asystenta w Katedrze Historii XIX Wieku (Instytut Historii) na Uniwersytecie

Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie; od 1 października 2012 do dziś jest zatrudniony na stanowisku adiunkta w Katedrze Historii XIX Wieku (Instytut Historii i Archiwistyki) na Uniwersytecie Pedagogicznym im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie. Ponadto w latach 2016-2018 kierował Pracownią Badań Regionalistycznych. Od 2021 roku pełni funkcję zastępcy dyrektora Centrum Badań Regionalistycznych Uniwersytetu Pedagogicznego.

Ocena osiągnięć naukowych

Zainteresowania badawcze Habilitanta koncentrują się wokół dziejów społeczno-gospodarczych Galicji oraz pogranicza austriacko-rosyjskiego w XIX i na początku XX wieku. Na szczególne wyróżnienie zasługują obszary związane z historią społeczno-gospodarczą Krakowa oraz Lwowa wpisana w szerszy kontekst dziejów monarchii habsburskiej oraz dzieje społeczno-gospodarcze Galicji i pogranicza rosyjsko-austriackiego w XIX wieku z naciskiem na mniejsze miasta i wsie.

Tematyka historii społecznej i gospodarczej Galicji jest słabo rozpoznana i przebadana, tym cenniejsze jest podjęcie jej przez dra Konrada Meusa tego tematu. Badania Habilitanta nad historią społeczno-gospodarczą Krakowa oraz Lwowa w czasie ich przynależności do monarchii habsburskiej zaowocowały, oprócz monografii wskazanej jako główne osiągnięcie naukowe, publikacją w kraju i za granicą kilkunastu artykułów naukowych poświęconych temu zagadnieniu. Na szczególne wyróżnienie zasługują artykuły: *The Lviv Chamber of Commerce and Industry during World War I* (2016 rok) opublikowany na łamach czeskiego prestiżowego czasopisma „Documenta Pragensia”; *Civilizacijni peretvorennâ L'vova: elektrifikaciâ publicznego prostoru mista na zlami XIX-XX stolit'* (Цивілізаційні перетворення Львова. Електрифікація публічного простору міста на зламі XIX–XX століть), który ukazał się we Lwowie w czasopiśmie uniwersyteckim „Visnik L'vivs'kogo universitetu. Seriâ istorična”. Artykuły te prezentują wyniki badań dotyczących Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie oraz modernizacji infrastruktury Lwowa z uwzględnieniem rozwoju infrastruktury komunikacyjnej Galicji Wschodniej. Z ostatnim zagadnieniem jest związany również artykuł pt. *Lwów w europejskiej i galicyjskiej sieci komunikacyjnej (1772-1914)* opublikowany w serii „Wrocławskie Spotkania z Historią Gospodarczą” (2014 rok). Natomiast tematyce lwowskiej Izby Handlowej i Przemysłowej zostały poświęcone trzy artykuły: zamieszczony w monografii wieloautorskiej poświęconej *Roli Żydów w rozwoju gospodarczym ziem polskich* zredagowanej przez Janusza Skodlarskiego i Andrzeja Pieczewskiego (2014 r.) artykuł pt. *Żydzi w Izbach Handlowych i*

Przemysłowych Lwowa oraz Brodów w latach 1850-1914.;), zamieszczony w publikacji: *Spółeczeństwo i gospodarka Galicji w latach 1772-1867. Źródła i perspektywy badań*, pod red. Tomasza Kargola i Krzysztofa Ślusarka (2014 r.) artykuł pt. *Działalność instytucji gospodarczych w przedautonomicznej Galicji na przykładzie izb handlowych i przemysłowych (1850-1866)*; opublikowany w 2021 r. w czasopiśmie „Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis Studia ad Bibliothecarum Scientiam Pertinentia” artykuł pt. *Działalność wydawnicza i prasotwórcza lwowskiej Izby Handlowej i Przemysłowej (do 1918 roku)*.. Habilitant nie ograniczył się jedynie do okresu do 1918 r. W tekście pt. *Lwowska Kongregacja Kupiecka w okresie międzywojennym*, opublikowanym w 2020 roku na łamach „Zeszytów Naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego”, seria: „Prace Historyczne”, przedstawił wybrane aspekty z życia gospodarczego Lwowa lat 1919-1939.

Natomiast wyniki badań dotyczące Krakowa, miasta przechodzącego gwałtowną modernizację, zostały przedstawione m.in. w artykułach: *Wolne Miasto Kraków – przykład monokultury gospodarczej*, który ukazał się w ramach serii „Kraków w Dziejach Narodu Polskiego” wydawanej pod redakcją Jerzego Wyrozumskiego (2016 r.); *Juliusz Leo – „prezydent” Twierdzy Kraków* zamieszczony w wydawnictwie zredagowanym przez Zdzisława Nogę pt. *Prezydent Juliusz Leo i Kraków jego czasów; Czy jeszcze samorząd?: władze Krakowa w latach Wielkiej Wojny (1914-1918)*; *Urbanisation of 19th-century Krakow in light of preserved iconography and cartography* ogłoszony w czeskim czasopiśmie „Documenta Pragensia”.

Drugi główny obszar badawczy dra Konrada Meusa jest związany z tematyką dziejów społeczno-gospodarczych miast galicyjskich, traktowanych w XIX wieku za miasta prowincjonalne. Jest autorem lub współautorem kilku monografii oraz szeregu artykułów naukowych o tematyce ukazującej procesy dziejowe w ujęciu mikrohistorycznym. Do najważniejszej publikacji należy zaliczyć monografię pt. *Wadowice 1772-1914. Studium przypadku miasta galicyjskiego*, która znalazła się w gronie finałowym na najlepszą książkę historyczną Fundacji „Identitas” w 2014 r. Należy również wymienić współautorstwo monografii poświęconych miejscowości Wilamowic oraz Trzebinia. Oprócz wymienionych monografii Habilitant jest autorem szeregu rozdziałów monografii oraz artykułów, które poruszają problematykę społeczno-gospodarczą w ujęciu mikrohistorycznym. Na wyróżnienie zasługują teksty opublikowane w wydawnictwach: Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu (artykuł pt. *Firma "H. Cegielski Towarzystwo Akcyjne w Poznaniu" a rozwój gospodarczy Galicji na przełomie XIX i XX wieku*); w krakowskim wydawnictwie Historia Iagiellonica (artykuł pt. *Wilamowice 1818–1866 – rzecz o tym jak galicyjska wieś*

została miastem. *Studium przypadku*); w czasopiśmie afiliowanym przy Uniwersytecie Papieskim Jana Pawła II w Krakowie pt. „Folia Historica Cracoviensia” (artykuł pt. *Lata gimnazjalne świętego Józefa (Biby) Bilczewskiego*).

Wysoka wartość merytoryczna tych publikacji jest przede wszystkim wynikiem oparcia badań podstawowych na kwerendach przeprowadzonych w licznych archiwach polskich (Kraków, Warszawa, Kielce, Radom, Katowice, Bielsko-Biała, Przemyśl, itp.) oraz zagranicznych (Iwano-Frankiwnsk, Jerozolima, Lwów, Suczawa, Wiedeń). Jest to tym cenniejsze, że większość materiałów archiwalnych wykorzystanych przez Habilitanta nie była wcześniej znana lub została jedynie pobieżnie wykorzystana.

Omawiając dorobek naukowy dra Konrada Meusa należy także wskazać na edycję źródeł. Cennym jest opracowanie i przygotowanie do druku maszynopisu powstałej w latach powojennych monografii autorstwa Kazimierza Gottfrieda pt. *Jarosław: dzieje miasta: od jego początków do 1939 roku* (2019 r.). Prace realizowane wspólnie z Zdzisławem Nogą obejmowały opracowanie naukowego komentarza, przeprowadzenie weryfikacji dotychczasowej kwerendy i jej poszerzenia. W drugiej edycji źródeł pt. *Związek Strzelecki na Zatorszczyźnie (1913-1914)* prace polegały na opracowaniu zachowanych w zasobach Archiwum Narodowego w Krakowie dzienników Władysława Wichmana – żołnierza, społecznika oraz wybitnego pedagoga.

Oceniając całościowy dorobek naukowy Habilitanta, z wyłączeniem rozprawy Habilitacyjnej, z głębokim przekonaniem stwierdzam, że jest on wynikiem korzystania z bardzo szerokiej bazy źródłowej i powstał w oparciu o solidny warsztat historyka, co powoduje, iż jest wartościowy i z pewnością może stanowić podstawę do ubiegania się o status samodzielnego pracownika naukowego.

Ocena osiągnięcia naukowego wskazanego jako podstawa starań o uzyskanie stopnia doktora Habilitowanego

Autor podjął temat badawczy ważny, który z naukowego punktu widzenia pilnie wymagał opracowania. Tematyka dziewiętnastowiecznego Lwowa i Galicji Wschodniej budzi zainteresowanie wielu historyków, nie tylko polskich i ukraińskich, lecz również austriackich, niemieckich i amerykańskich. Z pod ich pióra wyszło wiele publikacji poświęconych temu zagadnieniu, poruszających kwestie związane z zagadnieniami społecznymi, oświatowymi oraz kulturowymi. Niestety problematyka społeczno-gospodarcza jest w minimalnym stopniu eksplorowana. Wyjątek stanowią jedynie obszary badawcze obejmujące przemysł naftowy,

komunikację oraz bankowość. Z pewnością brakuje badań społeczno-gospodarczych dotyczących Lwowa i Galicji. Szczególnie widoczne to jest w przypadku Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie. Pomimo jej doniosłej roli w życiu miasta okresu galicyjskiego i międzywojennego, nie doczekała się własnej monografii.

Tę lukę badawczą i publikacyjną z powodzeniem wypełnia rozprawa Habilitacyjna dra Konrada Meusa pt. *Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie (1850-1918). Instytucja i ludzie*, Wydawnictwo Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, Kraków 2021, ss. 788.

Podstawowym problemem z którym przyszło się zmagać Habilitantowi podczas badań był utrudniony dostęp do materiału źródłowego. W wyniku prowadzonych intensywnych działań wojennych na terenie Galicji Wschodniej w latach 1914 – 1920 znaczna część materiałów dotyczących działalności na tym terenie izb przemysłowych oraz handlowych uległa zniszczeniu lub przemieszczeniu. Niestety nie zachował się jednolity zespół archiwalny, w którym zostałyby zgromadzone dokumentacja dotycząca lwowskiego samorządu gospodarczego. Tylko objęcie kwerendą archiwalną wielu zespołów rozproszonych po licznych archiwach mogło gwarantować powodzenie w zgromadzeniu wystarczających danych do opracowania *Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie (1850-1918)*. Doktor Konrad Meus wywiązał się z tego zadania wzorcowo. Zakres i rozmiar przeprowadzonych badań archiwalnych budzi ogromny podziw.

W pierwszej kolejności swoje poszukiwania skierował do Lwowa, do tamtejszych archiwów i bibliotek. Kwerendami zostały objęte: Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie (Центральний Державний Історичний Архів України у Львові), Państwowe Archiwum Obwodowe we Lwowie (Державний Архів Львівської Облaсті), Lwowską Narodową Bibliotekę Naukową im. Wasyła Stefanyka (Львівська національна наукова бібліотека України імені В. Стефаника), a także Bibliotekę Naukową Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki (Наукова бібліотека Львівського національного університету імені Івана Франка). Za szczególnie ważny należy uznać zespół Namiestnictwo Galicyjskie we Lwowie, zlokalizowany w Centralnym Państwowym Archiwum Historycznym Ukrainy, zawierający korespondencję urzędową prowadzoną pomiędzy kierownictwem Izby a władzą administracyjną Galicji. W stolicy Galicji, oprócz archiwów, kwerendą objęto bibliotekę Lwowską Narodową Bibliotekę Naukową im. Wasyła Stefanyka oraz Bibliotekę Naukową Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im. Iwana Franki. Ponadto poza Lwowem przeprowadzono kwerendy w

Państwowym Archiwum Obwodu Iwano-Frankińskiego w Iwano-Frankiwsku (Державний архів Івано-Франківської області).

Duże znaczenie dla powstania pracy miała kwerenda w Wiedniu w Austriackim Archiwum Państwowym – oddział Archiwum Administracyjne (Österreichisches Staatsarchiv/Allgemeines Verwaltungsarchiv). Ważnych informacji dostarczyła zwłaszcza jednostka znajdująca się w Archiwum Republiki (Österreichisches Staatsarchiv/ Archiv der Republik) wchodzącego w skład Austriackiego Archiwum Państwowego, zawierająca materiały dotyczące Banku Austro – Polskiego. Cenną okazała się również kwerenda w Austriackiej Bibliotece Narodowej (Österreichische Nationalbibliothek), szczególnie w Oddziale Rękopisów i Starych Druków (Sammlung von Handschriften und alten Drucken).

Nie spełniły natomiast oczekiwań poszukiwania przeprowadzone w Centralnym Archiwum Syjonizmu w Jerozolimie (בירושלים המרכזי הציוני הארכיון). Wbrew oczekiwaniom, obfite zbiory dotyczące Galicji oraz miasta Lwów nie zawierały interesujących materiałów do opracowywanego zagadnienia i stanowiły jedynie uzupełnienie kwerend lwowskich i wiedeńskich.

Spośród archiwów oraz bibliotek polskich, kwerendy były prowadzone głównie w Krakowie i Warszawie. Krakowskie kwerendy objęły: Archiwum Narodowe w Krakowie, Archiwum Nauki Polskiej Akademii Nauk i Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, Bibliotekę Naukową PAU i PAN i Oddział Rękopisów Biblioteki Jagiellońskiej. Natomiast wśród kwerend warszawskich szczególne miejsce zajmuje Archiwum Główne Akt Dawnych w Warszawie, w którym badaniom zostały poddane zbiory dawnych austro-węgierskich ministerstw: Spraw Wewnętrznych (K.k. Ministerium des Innern), Finansów (K. k. Finanz-Ministerium), Sprawiedliwości (K.k. Justiz-Ministerium), Wyznań i Oświaty (K.k. Ministerium für Kultus und Unterricht), Rolnictwa (K.k. Ackerbauministerium), Kolei Żelaznych (K.k. Eisenbahnministerium), Robót Publicznych (K.k. Ministerium für öffentliche Arbeiten) i kluczowego z perspektywy omawianego tematu Ministerstwa Handlu i Przemysłu (K. k. Ministerium für Handel und Gewerbe).

Na koniec omawiania podstaw źródłowych należy podkreślić, że oprócz materiału archiwalnego pozyskanego w wyniku wnikliwej i zakrojonej na szeroką skalę kwerendy, Habilitant przeprowadził skrupulatną kwerendę prasy oraz pamiętników. Kwerenda prasowa objęła wiele pozycji prasowych polsko-, niemiecko- oraz ukraińskojęzycznych, m.in.: „Kurjer Lwowski”, „Gazeta Lwowska”, „Chwila”, „Wiener Zeitung”, „Neue Freie Presse”, „Neues Wiener Tagblatt”, „Діло”, „Kurjer Stanisławowski”, „Gazeta Brodzka”, „Tygodnik Jarosławski”. Ciekawych informacji dostarczyła kwerenda

pamiętników osób, które odegrały ważną rolę w historii Lwowa, Galicji i Polski oraz ksiąg pamiątkowych i jubileuszowych ukazujących się przy okazji okrągłych rocznic działalności instytucji kulturalnych, oraz gospodarczych.

Niniejsza praca została przygotowana w oparciu o dwie metody badawcze, a mianowicie studium przypadku (*case study*) oraz prozopografię. Dzięki metodzie studium przypadku udało się obszernie i kompletnie opisać lwowską Izbę Handlową i Przemysłową działającą w latach 1850-1918. Poczynione w pracy uogólnione wnioski z powodzeniem zostały przeniesione na inne przypadki, które cechują się podobnymi zmiennymi oraz uwarunkowaniami. Okazało się, że schematy i procedury działania oraz zakres kompetencji Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie były jednakowe dla wszystkich samorządów gospodarczych Galicji i szerzej przedlitawskiej Austrii. Właściwość ta z pewnością jest wynikiem wspólnych przepisów prawa, któremu podlegały izby w tej części monarchii habsburskiej oraz podobieństwa rozpatrywania podobnych zagadnień społecznych i gospodarczych w tym samym czasie w tych izbach.

Natomiast zastosowanie metody prozopografii polegało na zbiorczej weryfikacji (analizie) grupy osób, które łączyły możliwe do uchwycenia wspólne cechy. Do tych należą: zamieszkiwany teren, związki rodzinne, piastowane stanowisko, przynależność zawodową. Prozopografia została wzbogacona o metodę statystyczną (ilościową). Dzięki zastosowaniu tych metod z pełnym powodzeniem udało się przedstawić: przeobrażenia, występujące wśród społeczności radców Izby Handlowej i Przemysłowej, pochodzenie geograficzne członków Izby oraz ich strukturę zawodową i wyznaniową.

Sformułowany tytuł pracy zwięźle określa jej tematykę. Konstrukcja opracowania nie budzi większych zastrzeżeń, jest logiczna i ściśle podporządkowana planom badawczym Habilitanta. Struktura rozprawy odzwierciedla główne kwestie dotyczące dziejów Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie.

Z monografii *Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie (1850-1918). Instytucja i ludzie* jasno wynika, że Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie odegrała wyjątkową rolę w stosunkach społecznych i gospodarczych stolicy Galicji oraz całego regionu., Izba – niezależnie od prawnobiurokratycznych ograniczeń – z pewnymi problemami realizowała postawione sobie cele. Niezwykła determinacja z pewnością przyczyniła się do rozwoju gospodarczego Lwowa oraz terenów rozciągających się od Krosna i Brzozowa na zachodzie, przez Kosów i Kuty na południu, Sokal na północy, po Buczacz i Horodenkę na wschodzie.

Możemy jednoznacznie stwierdzić, że w pełni wywiązała się z wyznaczonej jej roli – rzecznika interesów gospodarczych Galicji Wschodniej.

Niezaprzeczną zaletą publikacji jest zdiagnozowanie licznych luk w badaniach i wyznaczenie nowych kierunków dla badaczy zajmujących się tematyką społeczno-gospodarczą Lwowa i Galicji Wschodniej. Zbadane i opracowane powinny zostać: liczne organizacje gospodarcze o profilu kupieckim i przemysłowym, odgrywające w XIX ważną rolę w rozwoju gospodarczym regionu - m.in. lwowska Izba Kupiecka, Izba Rękodzielnicza, żydowskie Lwowskie Stowarzyszenie Kupców, Stowarzyszenie Katolickiej Młodzieży Rękodzielniczej „Skala” we Lwowie, Stowarzyszenie Rękodzielników „Gwiazda”, ukraińskie Towarzystwo Rzemieślników i Przemysłowców „Zorza”, Liga Pomocy Przemysłowej. Z przeprowadzonych badań w zasobach archiwów ukraińskich oraz austriackich wynika, że w archiwach tych znajduje bogaty materiał dokumentacyjny nie tylko do wyżej wymienionych instytucji, lecz także do największych wschodniogalicyskich przedsiębiorstw, odgrywających kluczową rolę modernizacji gospodarczej regionu oraz wybitnych postaci Izby Handlowej i Przemysłowej we Lwowie. Dostępność materiałów archiwalnych umożliwia podjęcie badań nad działalnością rodzinnych firm rodziny Baczewskich, Breuerów, Domsów, Kolischerów, Mikolaschów, Ruckerów, Wczelaków i kilku innych. Ponadto badania dra Konrada Meusa pokazują, że dzięki większej dostępności dotychczas nieznanymi źródłami archiwalnymi i bibliotecznymi nawet życiorysy osób powszechnie znanych i chętnie opisywanych przez historyków mogą zostać znacznie uzupełnione.

W pełni się zgadzam z podniesionym przez dra Meusa postulatem o potrzebie zbadania i opracowania monografii Izby Handlowo Przemysłowej w Brodach działającej w latach 1850 – 1927. Izba brodzka nie doczekała się dotychczas pełnego, naukowego opracowania, pomimo że dziewiętnastowieczne Brody ze względu na nadgraniczną i handlową specyfikę miasta były obiektem badań historyków polskich, ukraińskich oraz austriackich.

Kończąc ocenę monografii *Izba Handlowa i Przemysłowa we Lwowie (1850-1918). Instytucja i ludzie* wskazanej jako podstawa starań o uzyskanie stopnia doktora habilitowanego, konieczne jest podkreślenia, że Habilitant przeprowadził bardzo szeroką kwerendę źródłową w archiwach i bibliotekach krajowych i zagranicznych. Jego materiał badawczy obejmuje zarówno dokumenty archiwalne, jak i instytucjonalne publikacje oraz opracowania epoki wydane drukiem. Bardzo dobrze rozbudowana baza źródłowa wzmocniona o literaturę przedmiotu stworzyły bardzo dobrą podstawę do dalszych badań nad społeczno-gospodarczym rozwojem Galicji Wschodniej.

Rozprawa habilitacyjna dra Konrada Meusa jest opracowaniem o wysokim poziomie naukowym i bez wątpienia można ją określić jako bardzo wartościowe dzieło. Jest to wynikiem dużej wiedzy historycznej Habilitanta oraz benedyktyńskiej pracy badawczej, która została wykonana w ramach przygotowania rozprawy. Jestem głęboko przekonany, że praca ta stanowi bardzo ważny wkład w rozwój badań nad dziejami społeczno-gospodarczymi Galicji oraz pogranicza austriacko-rosyjskiego w XIX i na początku XX wieku i w pełni spełnia wymogi stawiane dysertacjom habilitacyjnym.

Ocena aktywności naukowej

Bardzo wysoko należy ocenić aktywność naukową dra Konrada Meusa, realizowaną w innych uczelniach oraz instytucjach naukowych zarówno w kraju, jak i zagranicą. W Polsce najaktywniejsza współpraca dotyczy Instytutu Historii Uniwersytetu Jagiellońskiego, głównie w obszarze historia Galicji, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów społecznych i gospodarczych. Efektem tej współpracy jest udział w zespole powołanym na Wydziale Historycznym UJ w 2012 r., realizującym grant pt. *Inwentaryzacja materiałów historycznych dotyczących gospodarki Galicji w latach 1772-1867 ze zbiorów archiwów i bibliotek Polski, Austrii i Ukrainy*. Odpowiadał w nim za realizację badań w obrębie Austriackiego Archiwum Państwowego w Wiedniu, Archiwum Narodowego w Krakowie oraz Archiwum Państwowego w Katowicach.

Na szczególne wyróżnienie zasługuje współpraca Habilitanta od 2010 r. z Uniwersytetem Jagiellońskim przy przygotowaniach, organizowanego co 5 lat, Kongresu Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski. Kongres ten jest bardzo cenną inicjatywą mającą na celu zbudowanie międzynarodowej platformy naukowej do wymiany myśli dla polskich i zagranicznych historyków zajmujących się dziejami Rzeczypospolitej w różnych okresach jej istnienia. Drugim ośrodkiem naukowym w Polsce, z którym ściśle współpracuje w aspekcie badań nad historią polityczną Galicji jest Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Intensywne są również kontakty Habilitanta z zagranicznymi ośrodkami naukowymi. Bardzo ważna dla rozwoju naukowego okazała się współpraca z Instytutem Europy Środkowo-Wschodniej Uniwersytetu Wiedeńskiego oraz z ukraińskimi środowiskami naukowymi. Dzięki licznym pobytom w Wiedniu mógł uczestniczyć w konsultacjach naukowych z ekspertami zajmującymi się dziejami Galicji i imperium Habsburskiego w XIX i na początku XX wieku. Ponadto od 2008 r. współpracuje z Lwowskim Uniwersytetem Narodowym im. Iwana Franki, głównie w ramach projektu konferencyjnego pt. *Lwów: miasto*

– *społeczeństwo – kultura*. Natomiast efektem współpracy z Państwowym Uniwersytetem Pedagogicznym im. Iwana Franki w Drohobyczu są m.in. dwie konferencje naukowe pt. *Wielokulturowa Galicja*.

Ważnym aspektem jest również współpraca naukowa z praskim środowiskiem naukowym, głównie z Archiwum Miasta Pragi. Polega ona na aktywnym uczestnictwie w cyklicznie organizowanych przez Archiwum konferencjach poświęconych wybranym aspektom z dziejów miast europejskich.

Habilitant jest autorem wiele recenzji dla czasopism naukowych, w tym również artykułów anglojęzycznych, m.in. dla: „Czasopismo Zakładu Narodowego im. Ossolińskich”, „Historyka. Studia Metodologiczne”, „Krakowski Rocznik Archiwalny”, „Krakowskie Pismo Kresowe”, „Krzysztofor. Zeszyty Naukowe Muzeum Historycznego Miasta Krakowa”, „Rocznik Historii Prasy Polskiej”, „UR Journal of Humanities and Social Sciences”, „Zeszyty Naukowej Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne”. Ponadto aktywnie uczestniczy w pracach redakcyjnych czasopism historycznych: „Res Gestae”; w latach 2017-2019 był zastępcą redaktora naczelnego w czasopiśmie „Małopolska: regiony – regionalizmy – małe ojczyzny”; od 2018 r. jest członkiem Kolegium Redakcyjnego czasopisma „Wadoviana. Przegląd Historyczno-Kulturalny”.

Bardzo wysoka jest także aktywność naukowa dra Konrada Meusa na polu współpracy z instytucjami kultury i jednostkami samorządowymi. Bierze udział w wydarzeniach o charakterze międzynarodowym. Na szczególnie wyróżnienia zasługuje uczestniczenie jako konsultant merytoryczny przy organizacji wystawy pt. *Węgierskie Lwy Judy w Galicji 1914-1918/ Hungarian Lions of Judah in Galicia 1914-1918*, która została zorganizowana w ramach Roku Kultury Węgierskiej w Polsce w 2016 r. przez Muzeum Żydowskie „Galicja” w Krakowie oraz Węgierski Instytut Kultury w Warszawie przy współpracy węgierskiego Ministerstwa Obrony Narodowej.

Podobnie dużym dorobkiem może się pochwalić na arenie krajowej. W 2020 r. był konsultantem naukowym wystawy plenerowej poświęconej arcybiskupowi św. Józefowi Bilczewskiemu przygotowanej przez Stowarzyszenie „Wilamowianie”, a eksponowanej w przestrzeni publicznej w Wilamowicach. Natomiast w 2021 r. przygotował autorski projekt instalacji upamiętniającej przebieg historycznej granicy pomiędzy Wolnym Miastem Krakowem i Cesarstwem Austriackim, a następnie Austrią (Austro-Węgrami) i Cesarstwem Rosyjskim dla Stowarzyszenia Inicjator oraz gminy Wielka Wieś.

Ocena działalności dydaktycznej, organizacyjnej popularyzującej naukę

Bardzo pozytywnie należy również ocenić osiągnięcia dydaktyczne i organizacyjne dra Konrada Meusa. Jego działalność dydaktyczna oscyluje wokół kierunków studiów: Historia; Archiwistyka, Zrządzanie dokumentacją i infobrokerstwo, Turystyka historyczna i dziedzictwo kulturowe, Studia Niemcoznawcze i Środkowoeuropejskie. Na szczególne wyróżnienie zasługują prowadzone kursy: Nauki pomocniczych historii XIX i XX wieku, Wstęp do badań historycznych, Źródłoznawstwo XIX wieku, Metodologia historii. Szczególnie interesujące są zajęcia prowadzone w ramach Studiów Niemcoznawczych i Środkowoeuropejskich (studia dwuletnie magisterskie), które są studiami międzynarodowymi prowadzonymi wspólnie przez Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie oraz Uniwersytet Karola w Pradze.

Cennym jest dwukrotnie sprawowanie przez Habilitanta funkcji promotora pomocniczego w postępowaniach doktorskich, zakończonych nadaniem tytułu doktora. Pierwszy raz było to w przypadku doktoratu Katarzyny Śleziak w 2016 r. pt. *Starostwo powiatowe w Żywcu 1867-1914* (promotor Kazimierz Karolczak). Następne promotorstwo pomocnicze dotyczyło dysertacji Łukasza Połomskiego pt. *Między zacofaniem a nowoczesnością. Społeczeństwo Nowego Sącza w latach 1867-1939* (promotor prof. Kazimierz Karolczak), która została obroniona w 2017 r.

Osiągnięcia dydaktyczne dra Konrada Meusa zostały docenione przez Radę Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Pedagogicznego. W 2017 r. przyznała mu nagrodę „MISTRZA EDUKACJI” Wydziału Humanistycznego.

Działalność organizacyjna Habilitanta jest bardzo bogata i na wielu obszarach. Do najważniejszych należą: inicjowanie i realizowanie wydarzeń naukowych na Uniwersytecie Pedagogicznym o charakterze krajowym oraz międzynarodowym, współpraca z polskim przemysłem gazowniczym przy organizacji międzynarodowych konferencji naukowych, inicjowanie i prowadzenie współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym (mającej na celu promowanie marki Uniwersytetu Pedagogicznego w kręgach gospodarczych), współpraca z licznymi samorządami oraz organizacjami pozarządowymi i społecznymi województwa małopolskiego, śląskiego oraz podkarpackiego, aktywne uczestnictwo w promowaniu Uniwersytetu Pedagogicznego w szkołach na terenie Krakowa, głównie na poziomie szkoły średniej.

Doktor Konrad Meus prezentując swoje osiągnięcia naukowe, nie ograniczył się jedynie do przedstawienia ich na konferencjach specjalistycznych, branżowych i naukowych.

Mocno rozwinął swoją działalność na polu popularnonaukowym. Współpracując z Małopolskim Centrum Edukacyjnym „MEC” i Centrum Młodzieży im. Henryka Jordana w Krakowie popularyzuje wiedzę wśród dzieci i młodzieży szkolnej. Natomiast współdziałając z Muzeum Krakowa oraz z Towarzystwem Miłośników Historii i Zabytków Krakowa przygotował i przeprowadził kilkanaście spotkań zrealizowanych w ramach Vademecum młodego miłośnika Krakowa oraz Dziejów i dziedzictwa kulturowego Krakowa.

Drugim kierunkiem popularyzacji wiedzy, były grupy senioralne, tzw. Uniwersytety Trzeciego Wieku w: Bochni, Bukowni, Kalwarii Zebrzydowskiej, Koszycach, Olkuszu, Wadowicach, Tomicach, Zatorze. Cennym są również jego kontakty z mediami, lokalnymi, regionalnymi i ogólnopolskim.

W sumie w latach 2012-2021 przeprowadził około 280 wykładów popularyzujących wiedzę zarówno w trybie stacjonarnym, jak i przy wykorzystaniu mediów telewizyjnych oraz internetowych.

Konkluzja

Podsumowując powyżej poczynione rozważania należy stwierdzić, że w przypadku dra Konrada Meusa mamy do czynienia z dojrzałym badaczem, zdolnym do prowadzenia samodzielnych studiów naukowych i zajęć dydaktycznych. Świadczą o tym omówione tutaj jego publikacje naukowe oraz rozprawa Habilitacyjna. Dzięki bardzo dobremu przygotowaniu warsztatowemu i rzetelności w prowadzonych badaniach cały dorobek Habilitanta stanowi bardzo ważny wkład do badań nad dziejami społeczno-gospodarczymi Galicji Wschodniej w XIX oraz na początku XX wieku. W związku z tym, z całą odpowiedzialnością wyrażam pozytywną opinię w sprawie nadania Habilitantowi stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk humanistycznych w dyscyplinie historia i w oparciu o art. 221 ustęp 5 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. z 2018, poz. 85 ze zm.) – wnoszę o dopuszczenie dra Konrada Meusa do dalszych etapów w przewodzie habilitacyjnym.

Kraków, 19 września 2022

